

<https://helda.helsinki.fi>

pö Miten ja miksi rinnakkaistallennan neljä tutkija

Holopainen, Mika

2019-12

pö Holopainen , M 2019 , ' Miten ja miksi rinnakkaistallennan neljä tutk
näkemyksistään ' , Think Open -blogi : Digitaalisista tutkimuspalveluista ja avoimesta
tieteestä . < <https://blogs.helsinki.fi/thinkopen/rinnakkaistallennussarja-7-haastattelut/> >

<http://hdl.handle.net/10138/308102>

cc_by

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

HELSINGIN YLIOPISTO

THINK OPEN

Digitaalisista tutkimuspalveluista ja avoimesta tieteestä / About digital research services and open science

Miten ja miksi rinnakkaistallennan – neljä tutkijaa kertoo näkemyksistään

2019-12-11 KIRJOITTANUT [MIKA A HOLOPAINEN](#)

Rinnakkaistallentamiseen on useita syitä ja erilaisia käytäntöjä. Kysymme neljältä eri tieteenaloja edustavalta tutkijalta, miten ja miksi he rinnakkaistallentavat tutkimustuotoksensa. Tiedustelimme myös tutkijoiden näkemyksiä rinnakkaistallentamisen edistämiseen. Kirjoitus on seitsemäs osa rinnakkaistallennusta käsittelevässä juttusarjassa.

Rinnakkaistallennus
– maksuton tie avoimeen julkaisemiseen
KIRJOITUSSARJA

(This article will be published also in English on week 51, 2019.)

Rinnakkaistallennukseen voi olla monia eri syitä ja asiaan voi liittyä monenlaisia käytäntöjä. Toisaalta rinnakkaistallennus ja kirjaston tarjoamat palvelut eivät ole

välttämättä tuttuja kaikille tutkijoille. Näin siitä huolimatta, että jokaisen Helsingin yliopiston tutkijan tulisi huolehtia omien julkaisujensa rinnakkaistallennuksesta [Avoimen julkaisemisen periaatteiden](#) mukaisesti.

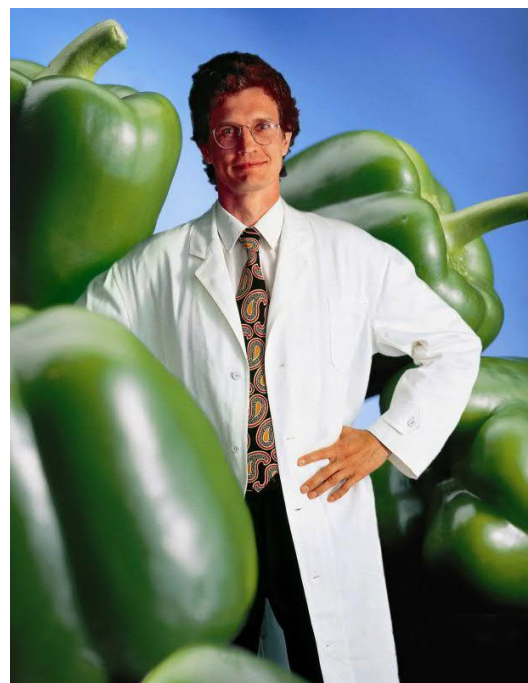
Kysyimme neljältä tutkijalta heidän ajatuksiaan rinnakkaistallennuksesta. Esitimme kolme kysymystä, joihin tutkijat saivat vastata vapaamuotoisesti.

1. ***Millaisia käytänteitä sinulla on rinnakkaistallennuksessa?***
2. ***Miksi rinnakkaistallennat tai mitä hyötyä siitä mielestäsi on?***
3. ***HY:n avoimen julkaisemisen periaatteet velvoittavat tutkijoita rinnakkaistallentamaan. Miten se saataisiin toteutumaan käytännössä?***

”Uskon aiheen kiinnostavan monia ihmisiä maailmalla”

Harri Hemilä ([TUHAT](#), [ORCID](#), [@HemilaHarri](#)) on kansanterveystieteen dosentti, joka rinnakkaistallentaa aktiivisesti omien artikkeleidensa käsikirjoitusversiot.

1. ”Pääsääntöisesti laitan Tuhatiin avoimeksi kaikki sellaiset käsikirjoitukset, joissa lehti ei ole Open Access. Joissakin lehdissä on kuitenkin ehdoton kieltö, että käsikirjoituksia ei saa laittaa edes yliopiston tietokantaan. Pääsääntöisesti noudatan sellaisia kieltoja, vaikka toiminta on vastoin yliopiston ohjeita.”
2. ”Oma keskeinen tutkimuskenttäni on vitamiinit ja terveys ja uskon aiheen kiinnostavan monia ihmisiä maailmalla. Siksi olen pyrkinyt laittamaan kaikki käsikirjoitukset [Tuhatiin](#), jos lehti ei ole avoin. Jos tutkisin jotakin kapeata aihetta, joka kiinnostaa vain hyvin harvoja saman kapean alan spesialisteja maailmalla, tuskin olisin ollut yhtä aktiivinen tallentamisessa.”

Harri Hemilä

Oma keskeinen tutkimuskenttäni on vitamiinit ja terveys ja uskon aiheen kiinnostavan monia ihmisiä maailmalla. Siksi

olen pyrkinyt laittamaan kaikki käsikirjoitukset Tuhatiin, jos lehti ei ole avoin.

3. "Jos ei ole minkäänlaisia sanktiorakenteita, niin miksi tutkijat noudattaisivat ohjeita? Mutta en silti koe, että sanktioissakaan olisi mielekkyyttä. Tieteenaloissakin on eroja. Helsingin yliopiston avoimen julkaisemisen periaatteissa todetaan, että '[a]voimen julkaisemisen vaade koskee kaikkia yliopistoyhteisön jäseniä'. Jos tutkija kirjoittaa kirjan, jota myy kustantajan kautta, niin minusta on jopa kohtuutonta vaatia, että kirja tai kirjankappale pitäisi aina olla avoinna kaikille. Jotkin lehdet kieltävät käsikirjoitusten tallentamisen. Jotkin tieteenalat ovat niin kapeita ryhmiä kiinnostavia, että tutkijalla ei välttämättä ole motiivia panostaa avoimuuteen."

Kirjaston OA-tiimi kommentoi: (1) On totta, että kaikki kustantajat eivät salli rinnakkaistallennusta organisaation avoimeen julkaisuarkistoon. Noin 80 prosenttia tieteellisten lehtien kustantajista kuitenkin sallii hyväksytyn käsikirjoituksen tai julkaistun version rinnakkaistallennuksen. Myös artikkelit, jotka on julkaistu avoimesti, tulisi rinnakkaistallentaa HY:n julkaisuarkistoon, siten voidaan varmistaa julkaisujen pitkäaikainen säilytys ja pysyvä avoimuus. (3) Helsingin yliopiston avoimen julkaisemisen periaatteet koskevat tieteellisiä artikkeleita sekä lisenasiatintöitä ja väitöskirjoja – ja mahdollisuuksien mukaan myös tieteellisiä monografiamuotoisia julkaisuja. Monografioiden avointa julkaisemista ei siis varsinaisesti edellytetä (ks. [Avoimen julkaisemisen periaatteiden alaviite](#), [pdf-linkki](#)). Avoimuuden yhtenä tärkeänä hyötynä on tiedon leviäminen globaalisti niin tutkijoille kuin kaikille muillekin kiinnostuneille.

"Yhteistyö kirjaston kanssa toimii erittäin hyvin"

Anssi Korhonen ([TUHAT](#), [ORCID](#)) on teoreettisen filosofian dosentti, joka on hyödyntänyt kirjaston tarjoamaa rinnakkaistallennuspalvelua.

1. "Tässä asiassa olen ainakin toistaiseksi toiminut niin, että olen lähettänyt artikkelini kirjaston tallennettaviksi. Tämä yhteistyö on toiminut erittäin hyvin, sillä kirjasto on huolehtinut myös rinnakkaistallennusoikeuksien selvittämisestä."

Tässä asiassa olen ainakin toistaiseksi toiminut niin, että olen lähettänyt artikkelini kirjaston tallennettaviksi. Tämä yhteistyö

on toiminut erittäin hyvin, sillä kirjasto on huolehtinut myös rinnakkaistallennusoikeuksien selvittämisestä.

2. "Tähän kysymykseen on helppo vastata, koska, kuten kysymyksessä 3 todetaan, jo Helsingin yliopisto velvoittaa tutkijat rinnakkaistallentamaan. Tämä on ymmärrettävä strategia HY:n kannalta, ja osin samoista syistä se on järkevä toimintatapa myös yksittäisen tutkijan tapauksessa. Rinnakkaistallennus on yksi keino oman näkyvyyden lisäämiseksi (saavutettavuus + helppo jakaminen).

Anssi Korhonen

Rinnakkaistallennuksesta on tietenkin myös yleistä hyötyä, koska se antaa yhden mahdollisuuden päästä maksumuurin taakse, seikka, jolla myös HY:n tapauksessa saattaa nykyään olla merkitystä. Muita väyliä, joita käytän ovat tutut yhteisöpalvelut, Academia.edu ja ResearchGate. Ne eivät tietenkään ole ongelmista vapaita (kaupallisuus, jne.), ja se, mitä niihin tosiasiaa saa tai voi tallentaa ja missä muodossa, on joskus hankala kysymys. Rinnakkaistallennuksessa tämä ongelma on hoidettu. Toisaalta yhteisöpalvelut mahdollistavat sellaisia toimintoja, joita rinnakkaistallennuksessa ei ole (keskustelu, kommentointi, jne.)."

3. "Tähän on vaikea äkkiseltään keksiä muuta keinoa kuin tutkijoiden valistus. Arvelen, että rinnakkaistallennus muuttuu ajan kuluessa itsestään selvyudeksi, kun tieteellinen julkaisukulttuuri muuttuu."

Kirjaston OA-tiimi kommentoi: (2) Yhteisöpalveluihin liittyy tosiaan niin etuja kuin ongelmiaakin. Rinnakkaistallennus yliopiston julkaisuarkistoon takaa pysyvän säilytyksen julkaisuille eikä sen käyttö edellytä rekisteröitymistä. Mutta tutkijan kannalta voi olla hyödyllistä käyttää myös yhteisöpalveluja, jotka tarjoavat muun muassa lisää näkyvyyttä julkaisuille ja mahdollisuuden kommentointiin. Näkyvyydvinkkejä voi tutkia myös kirjaston [Tutkijan näkyvyys-oppaasta](#).

”On väärin, jos tutkimus ei ole kaikille avoimesti saatavilla”

Jussi Heinonen ([TUHAT](#), [ORCID](#)) toimii geotieteiden dosenttina ja akatemiaticutkijana. Hän tekee tarvittaessa omista julkaisuistaan sopivan version rinnakkaistallennusta varten.

1. ”Aina jos julkaisusarja tämän sallii, pyrin tallentamaan itse Wordissa rakentamani vedoksen artikkelista TUHATiin ja ResearchGateen. Aikaa tähän kuluu n. 15–30 minuuttia ja saan itse asetella taulukot ja kuvat, miten parhaaksi näen.”
2. ”Tiede rahoitetaan julkisin varoin. On väärin, jos se ei ole kaikille avoimesti saatavilla. Myös länsimaiden ulkopuolella toimiville tutkijoille ResearchGateen tallennetut artikkelit ovat arvokkaita. Heidän kirjastoillaan ei yleensä ole kalliita tilaussopimuksia kustantajien kanssa. Tieteen ja tiedon hyväksi olen tässä aktiivinen!”

Jussi Heinonen

Tiede rahoitetaan julkisin varoin.
On väärin, jos se ei ole kaikille
avoimesti saatavilla.

3. ”Esim. professoreille, joilla on paljon muutakin tekemistä, voisi olla kirjaston palveluita, jotka tekevät tämän heidän puolestaan. Resurssit ovat tietysti rajalliset. Lisäksi avoimen julkaisemisen Flamma- ja kirjaston sivuilla voisi olla ohje, miten tämä kannattaa tehdä ja vaikka jonkinlainen Word-pohja rinnakkaistallenteelle.”

Kirjaston OA-tiimi kommentoi: (2) Tuhatin kautta Helda-julkaisuarkistoon siirtyvät rinnakkaistallenteet ovat hakukoneiden, kuten Googlen, haravoinnin piirissä. Sitä kautta ne ovat kaikkien, myös länsimaiden ulkopuolella toimivien tutkijoiden, käytettävissä. (3) Kirjaston rinnakkaistallennuspalvelu on kaikkien Helsingin yliopiston tutkijoiden käytössä. Kirjastossa tehdään myös artikkelin koostamista useista eri tiedostoista (teksti, kuvat, taulukot). Tutkijat voivat siis halutessaan lähettää hyväksytyn käsikirjoitusversion osat erillisinä tiedostoina kirjaston palveluosoitteeseen

openaccess@helsinki.fi.

”Yliopisto ja Suomen Akatemia velvoittavat avoimeen julkaisemiseen”

Markku Lanne ([TUHAT](#), [ORCID](#), [@MarkkuLanne](#)) on taloustieteen professori, joka tallentaa aktiivisesti julkaisujen sallitut versiot Tuhatiin. Lisäksi Lanne on linkittänyt työpaperisarjojen versioita omille kotisivuilleen.

1. ”Olen jo muutaman vuoden rinnakkaistallentanut hyväksytyt julkaisuni sallitussa muodossa Tuhat-tietokantaan. Lisäksi olen yleensä maksanut julkaisusarjan open access -maksun. Taloustieteessä tutkimukset tyypillisesti julkaistaan työpaperisarjoissa jo ennen, kuin niitä edes tarjotaan vertaisarvioituihin julkaisusarjoihin, ja olen oikeastaan aina linkittänyt työpaperiversiot henkilökohtaiselle kotisivulleni.”
2. ”Tärkein syy rinnakkaistallennukselle taitaa olla se, että yliopiston ja Suomen Akatemian avoimen julkaisemisen periaatteet velvoittavat siihen. Lisäksi rinnakkaistallennus parantaa julkaisujen näkyvyyttä ja saavutettavuutta. Erityisesti työpaperiversioiden avoin julkaiseminen mahdollistaa myös tutkimusta koskevien kommenttien saamisen, kun tutkimus on vielä tekeillä.”

Markku Lanne

Työpaperiversioiden avoin julkaiseminen mahdollistaa myös tutkimusta koskevien kommenttien saamisen, kun tutkimus on vielä tekeillä.

3. ”Kirjaston tarjoama palvelu on varmaankin tehokas tapa lisätä rinnakkaistallentamista. Lisäksi ulkopuolisten tutkimusrahoittajien ja tiedekuntien tuki avoimelle julkaisemiselle parantaa tutkimusjulkaisujen saatavuutta.”

Juttusarjassa ilmestyneet artikkelit:

- [Rinnakkaistallennus on tutkijalle maksuton tapa toteuttaa avointa julkaisemista](#)
- [Minkä version artikkelista voin tallentaa julkaisuarkistoon?](#)
- [Neljä pientä askelta – artikkeli avoimeksi Helda-julkaisuarkistoon](#)
- [Parempi näkyvyys, enemmän vaikuttavuutta – ja kuusi muuta rinnakkaistallennuksen hyötyä](#)
- [Kirjastosta tukea rinnakkaistallennukseen](#)
- [Kahden kohdan muistilista – eli rinnakkaistallennuksen huoneentaulu tutkijalle](#)
- [Miten ja miksi rinnakkaistallennan – neljä tutkijaa kertoo näkemyksistään](#)

AVOIN JULKAISEMINEN / OPEN ACCESS, AVOIN TIEDE / OPEN SCIENCE, TUTKIMUKSEN NÄKYVYYS / VISIBILITY OF RESEARCH, TUTKIMUSPALVELUT / RESEARCH SERVICES

APC, AVOIN JULKAISEMINEN, AVOIN TIEDE, GREEN OA, HELDA, JULKAISUARKISTOT, KIRJOITTAJAMAKSUT, OPEN ACCESS, RINNAKKAISJULKAISEMINEN, RINNAKKAISTALLENNUS, RT-JUTTUSARJA, SELF-ARCHIVING, SUOMEN AKATEMIA, TUTKIMUSRAHOITTAJAT